

Sygn. akt V ACa 269/17

POSTANOWIENIE

Dnia 27 lutego 2018r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jadwiga Galas
Sędziowie:	SA Olga Gornowicz-Owczarek (spr.) SA Tomasz Pidzik
Protokolant: Anna Fic	

po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2018r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa M.P. i A. P.

przeciwko (...)Spółce Akcyjnej (...) w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 15 grudnia 2016r., sygn. akt XII C 28/16

postanawia:

1. uchylić zaskarżony wyrok:

- w punkcie 1 ponad zasądzoną tam kwotę 40.000 złotych z odsetkami od tej kwoty i w tym zakresie odrzuca pozew,
- w punkcie 2 ponad zasądzoną tam kwotę 40.000 złotych z odsetkami od tej kwoty i w tym zakresie odrzuca pozew;

2. zmienić zaskarżony wyrok:

- w punkcie 3 w ten sposób, że zasądza od pozwanej na rzecz każdego z powodów kwoty po 484,91 (czteryście osiemdziesiąt cztery 91/100) złote tytułem kosztów procesu,

- w punkcie 4 w ten sposób, że nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Gliwicach) od:

a) pozwanej kwotę 318,80 (trzysta osiemnaście 80/100) złotych,

b) powoda M.P. kwotę 239,11 (dwieście trzydzieści dziewięć 11/100) złotych,

c) powódki A. P. kwotę 239,11 (dwieście trzydzieści dziewięć 11/100) złotych

tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych;

3. zasądzić od każdego z powodów na rzecz pozwanej kwoty po 7.050 (siedem tysięcy pięćdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Olga Gornowicz-Owczarek SSA Jadwiga Galas SSA Tomasz Pidzik

Sygn. akt V ACa 269/17

UZASADNIENIE

Powodowie A. P. i M.P.w pozwie przeciwko (...) S.A. (...)w W. domagali się zasądzenia kwot po 100.000 wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 28.02.2014 r. oraz zasądzenia kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazali, że w dniu 10.05.2004 r. w Z. doszło do wypadku komunikacyjnego, w wyniku którego zmarła matka powodów. Pojazd sprawcy zdarzenia miał wykupioną polisę odpowiedzialności cywilnej u pozwanej. Powodowie pismem z dnia 21.01.2014 r. zgłosili pozwanej swoje roszczenia o zapłatę zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią matki. W odpowiedzi pozwany pismami z dnia 25.08.2015 r. odmówił uwzględnienia roszczeń powodów. W uzasadnieniu decyzji wskazał, że wyrokiem Sądu Rejonowego w Zabrzu z dnia 27.07.2006 r. otrzymali już stosowne odszkodowanie za pogorszenie ich sytuacji życiowej, co uwzględniało również doznaną krzywdę. Według powodów, pozwem z dnia 24.12.2004 r. domagali się jednak wyłącznie odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej, a nie zadośćuczynienia za krzywdę.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa. W uzasadnieniu wskazała, że przyznaje fakt prowadzenia postępowania likwidacyjnego w związku ze śmiercią E. P.. W wyniku przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego oraz na mocy wyroku Sądu Rejonowego w Zabrzu I C 1356/04 strona pozwana wypłaciła na rzecz powodów po 25.000 zł tytułem odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 k.c. za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej. Obecnie odmówiła przyznania dodatkowego zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. Zarówno w toku likwidacji szkody powodów, jak i w postępowaniu przed Sądem Rejonowym w Zabrzu, wzięto pod uwagę cierpienie i ból związany z ciężkimi przeżyciami związanymi ze śmiercią matki. Wypłacając na rzecz powodów należne odszkodowanie uwzględniono również krzywdę będącą skutkiem śmierci matki. W toku postępowania sądowego dopuszczono i przeprowadzono m.in. dowód z opinii biegłego z zakresu psychologii na okoliczność wykazania złego stanu psychicznego powodów po śmierci matki, a Sąd Rejonowy w Zabrzu w uzasadnieniu wyroku wskazał, iż przy ustalaniu kwot odszkodowania miał na względzie uszczerbek na zdrowiu powodów w wysokości około 5%, będący następstwem śmierci matki oraz ogólne pogorszenie sytuacji życiowej powodów w związku z art. 23 i 24 k.c.

Wyrokiem z dnia 15 grudnia 2016 r. Sąd Okręgowy w Gliwicach zasądził od pozwanej na rzecz każdego z powodów kwoty po 100.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 28 lutego 2014 r.; kwotę 25.200 zł od pozwanej na rzecz powodów tytułem kosztów postępowania; nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 797,02 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sąd Okręgowy na potrzeby oceny zasadności żądanych zadośćuczynień za naruszenie dobra osobistego poczynił następujące ustalenia:

W dniu 10 maja 2004 r. w Z. doszło do wypadku komunikacyjnego, w którym kierujący pojazdem A. (...) nie zachował należytej ostrożności i utracił panowanie nad pojazdem, zjechał na przeciwległy pas jezdni, gdzie zderzył się z prawidłowo jadącym samochodem marki S. prowadzonym przez E. P., która poniosła śmierć na miejscu. Pojazd sprawcy zdarzenia miał wykupioną polisę odpowiedzialności cywilnej u pozwanej. Zmarła była matką powodów. W chwili wypadku miała 36 lat, powódka A. P. miała 16 lat, a powód M. P. 15 lat. Przed wypadkiem wszyscy wspólnie zamieszkiwali. W związku z częstymi nieobecnościami ojca wykonującego pracę kierowcy ciężar

wychowania i opieki spoczywał głównie na matce, dzieci odnajdowały w niej pełne oparcie. Po wypadku ciężar wychowania przejęli dziadkowie ze strony ojca. Ojciec powodów nie radząc sobie z nową sytuacją zaczął nadużywać alkoholu, stracił prawo jazdy i pracę. Utrata matki spowodowała szereg negatywnych konsekwencji w sferze psychicznej, rzutujących na ich dalsze życie. Powodowie przeżyli szok, zarówno u powódki A. P., jak i u powoda M. P., nastąpiło wielokrotne odtwarzanie i przeżywanie okoliczności śmierci matki poprzez uczucia rozpacz, lęku, gniewu, nawracające, uporczywe oraz przykre przypomnienia sytuacji śmierci. Towarzyszyło temu uczucie silnego psychicznego cierpienia pojawiającego się w chwilach ekspozycji na sytuacje symbolizujące lub przypominające wydarzenia, w których powodom towarzyszyła matka lub przypominające elementy okoliczności śmierci matki, tj. uroczystości rodzinne, święta, rocznice spotkania z rówieśnikami w obecności ich matek. Ponadto pojawiło się zmniejszenie się ogólnej wrażliwości na bodźce pochodzące z otoczenia, np. występowanie wzmożonego uczucia oddalenia i wyobcowania w stosunkach z innymi ludźmi, poczucie braku perspektyw na przyszłość. Pojawiły się także uporczywe objawy podwyższonego poziomu pobudzenia w postaci drażliwość, trudności w koncentracji uwagi i nadmierna czujność. W konsekwencji doprowadziło to do poczucia odrętwienia wewnętrznego, depresji, utraty poczucia własnej wartości, ograniczenia kontaktów z otoczeniem i trudności w nawiązywaniu nowych więzi. Przeżywane stany emocjonalne wpływały dezorganizująco na dotychczasowe życie osobiste powodów, co u powódki A. P. przejawiało się w postaci koncentracji na własnych doznaniach wewnętrznych i problemach, lękiem przed wysiłkiem i kontaktami z ludźmi, ograniczeniem ekspresji emocjonalnej, zmianami w sposobie komunikowania się np. reakcjami rozdrażnienia, podenerwowania, płacziwości czy poczuciem odrętwienia wewnętrznego. U powoda M. P. przeżywane stany emocjonalne wpłynęły hamująco na jego rozwój osobowy powodując zamykanie się w sobie, zachowania ucieczkowe od kontaktu z własnymi problemami i prób podejmowania działań ukierunkowanych na ich rozwiązywanie, poczucie upokorzenia i zagubienia, wzrost neurotyczności, zmiany w sposobie komunikowania się, np. rozdrażnienie, poczucie odrętwienia emocjonalnego. Obecnie u powoda w stanie emocjonalnym, w związku ze śmiercią matki, dominują poczucie niepewności, poczucie krzywdy, braku osiągnięcia pełni współbrzmienia emocjonalnego z otoczeniem, poczucie zagrożenia.

W grudniu 2004 r. powodowie wytoczyli powództwo przeciwko (...)S.A. w W. o zapłatę na rzecz każdego z nich po 20.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 7 grudnia 2004 r. tytułem pogorszenia sytuacji życiowej i majątkowej z powodu śmierci matki. Sąd Rejonowy w Zabrzu wyrokiem z dnia 27 lipca 2006 r., sygn. akt IC 1356/04, zasądził od (...)S.A. w W. na rzecz powoda M. P. kwotę 18.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 7 grudnia 2004 r. oraz na rzecz A. P. kwotę 10.000 zł z odsetkami od dnia 7 grudnia 2004 r. oraz koszty procesu, oddalił powództwo w pozostałej części. Przy zasądzeniu powyższego roszczenia Sąd Rejonowy uwzględnił dobrowolnie wypłacone powodom odszkodowanie za pogorszenie sytuacji życiowej po 15.000 zł na rzecz każdego z nich.

Sąd Okręgowy uwzględnił powództwa w całości na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 23 i art. 24 k.c. uznając, że wskutek śmierci matki powodów zostali oni pozbawieni więzi rodzinnych. Powołując się na ustalone okoliczności, zwłaszcza na podstawie opinii biegłego psychologa, Sąd Okręgowy uznał za odpowiednie zadośćuczynienie w wysokości 100.000 zł na rzecz każdego z powodów.

Sąd Okręgowy nie przychylił się do argumentacji pozwanej o przyznaniu już powodom sumy pieniężnej za krzywdę, jaką doznali w związku ze śmiercią matki. Sąd Rejonowy w Zabrzu wyrokiem z dnia 27 lipca 2006 r. (sygn. akt I C 1356/04) zasądził od pozwanej na rzecz powoda M.P. kwotę 18.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 7 grudnia 2004r. oraz na rzecz A. P. kwotę 10.000 zł z odsetkami od dnia 7 grudnia 2004 r. na podstawie art. 446 § 3 k.c. Niniejsze roszczenie, w opinii Sądu Okręgowego, miało zupełnie odrębną podstawę faktyczną, gdyż wywodzone było z naruszenia dóbr osobistych powodów w postaci utraty zdrowia i życia matki oraz prawa do życia w pełnej rodzinie, a także miał odrębną podstawę prawną wynikającą z przepisów art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c., a o tym Sąd Rejonowy nie orzekał. Okoliczność, że w tamtym postępowaniu przeprowadzono dowód z opinii biegłego psychologa, nie rzutuje na niniejsze postępowanie. W uzasadnieniu wyroku Sądu Rejonowego wskazano, że na pogorszenie sytuacji życiowej wpływają również elementy szkody niematerialnej i to zostało ocenione. Analizując uzasadnienie wyroku Sądu Rejonowego Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że przy obliczaniu wysokości szkody skoncentrowano się na jej materialnych aspektach, szacując hipotetyczne dochody zmarłej E. P. i czas domniemanego wsparcia

materialnego dla powodów. Te aspekty były główną podstawą wyliczenia stosownego odszkodowania. Zaznaczył, że wypadek, miał miejsce przed wejściem w życie przepisu art. 446 § 4 k.c. stanowiącego obecnie podstawę do dochodzenia od zobowiązanego zadośćuczynienia za śmierć osoby najbliższej. Za skutki zdarzeń, które wystąpiły w okresie poprzedzającym obowiązywanie powyższego przepisu, obowiązany do ich naprawienia również odpowiada tyle, że na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. Wejście przepisu art. 446 § 4 k.c. nie zmieniło brzmienia i interpretacji przepisu art. 446 § 3 k.c., co oznacza, że elementy szkody niematerialnej mogą być dalej uwzględniane przy obliczaniu odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej i to niezależnie od należnego zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 k.c. w zw. z art. 817 k.c., a o kosztach postępowania w myśl art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku w części wniosła strona pozwana. Zaskarżyła ona wyrok w części zasądzającej na rzecz każdego z powodów zadośćuczynienie ponad kwoty 40.000 zł (pkt 1 i 2 wyroku) oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania (pkt 3 i 4 wyroku). Pozwana zarzuciła naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. i art. 448 w zw. z art. 24 k.c. i wniosła o zmianę wyroku w części zaskarżonej poprzez oddalenie powództwa i orzeczenie o kosztach postępowania stosownie do wyniku sporu.

W odpowiedzi na apelację powodowie wnieśli o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Rozprawę apelacyjną Sąd Apelacyjny ograniczył do zbadania przesłanki prowadzącej do odrzucenia pozwu z powodu powagi rzeczy osądzonej (art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.). Strona powodowa podtrzymała swoje stanowisko wyrażone przed Sądem Okręgowym, iż niniejsze postępowanie i postępowanie toczony przed Sądem Rejonowym w sprawie o sygn. akt I C 1356/04 mają różny przedmiot postępowania. Strona pozwana również nie stwierdziła podstaw do odrzucenia pozwu, uważała jednak, co było podstawą zarzutów apelacyjnych, że na wysokość zasądanego w tym postępowaniu zadośćuczynienia powinno mieć wpływ przyznanie sum w toku postępowania likwidacyjnego i poprzedniego sądowego z mocy art. 446 § 3 k.c. Istnienie przesłanek powodujących odrzucenie pozwu sąd bierze jednak pod uwagę z urzędu, stosownie bowiem do art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. sąd ma obowiązek odrzucić pozew, jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została już prawomocnie osądzona. Powaga rzeczy osądzonej jest niepodlegającą sanowaniu negatywną przesłanką procesową, o charakterze bezwzględny, której nieuwzględnienie przez sąd z urzędu stanowi uchybienie skutkujące nieważnością postępowania (art. 379 pkt 3 k.p.c.).

Stosownie do art. 366 k.p.c. to, co stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia sądu, wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia między tymi samymi stronami. Zakres powagi rzeczy osądzonej jest zatem wyznaczony przez przedmiot konkretnego rozstrzygnięcia sądu w związku z podstawą rozstrzygnięcia, a inaczej rzecz ujmując - powaga rzeczy osądzonej odnosi się do roszczenia dochodzonego pozwem w takiej postaci, w jakiej stało się przedmiotem wyrokowania, odzwierciedlonym w sentencji wyroku. Wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko, co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami.

O powadze rzeczy osądzonej decyduje - poza identycznością stron i identycznością przedmiotu rozstrzygnięcia - także tożsamość podstawy sporu. Powagą rzeczy osądzonej jest objęty przedmiot rozpoznania i rozstrzygnięcia sądu, czyli roszczenie powoda zgłoszone w pozwie bądź ukształtowane już w toku postępowania w wyniku dokonanych zmian i w takiej postaci, w jakiej zostało rozpoznane. Orzeczenie ma zatem powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia z chwili wydania orzeczenia.

Podstawa sporu nie może być identyfikowana „z podstawą powództwa”, ponieważ ta nie obejmuje stanowiska pozwanego, ani z pojęciem „podstawa faktyczna i prawna wyroku”, gdyż te określenia oznaczają jedynie motywy takiego, a nie innego rozstrzygnięcia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2013 r., sygn. akt V CSK 515/12). Podstawa sporu to zespół okoliczności faktycznych, które charakteryzują stosunek prawny pomiędzy

stronami i z których powód wywodzi swe roszczenie względem pozwanego. W zakres pojęcia „podstawa sporu” wchodzi tylko te fakty, które według hipotezy normy prawnej uzasadniają zastosowanie jej dyspozycji. Mimo identyczność stron i dochodzonego roszczenia stan rzeczy osądzonej jednak nie występuje, jeżeli uległy zmianie okoliczności. Innymi słowy, powaga rzeczy osądzonej trwa niezmiennie dopóty dopóki podstawa sporu, która stała się przyczyną indywidualizacji normy prawnej w orzeczeniu nie uległa zmianie.

W niniejszej sprawie tożsamość stron i żądań nie budziła wątpliwości. Jak jednak wynika z powyższych uwag należało ustalić i rozważyć, czy w obydwu procesach występuje łącznik w postaci tego samego roszczenia, tj. czy podstawa sporu w obydwu sprawach jest tożsama.

W dniu 30 grudnia 2004 r. do Sądu Rejonowego w Zabrze wpłynął pozew między innymi obu powodów skierowany przeciwko pozwanej o zapłatę kwot po 20.000 zł (sygn. akt I C 1356/04) tytułem odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej i majątkowej z powodu śmierci ich matki. Przed wytoczeniem tej sprawy pozwany ubezpieczyciel wypłacił na rzecz powodów z tego tytułu kwoty po 15.000 zł. Roszczenia z pozwu były zatem żądaniem o powiększenie przyznanych kwot pieniężnych. W uzasadnieniu pozwu powodowie powołali się na utratę dochodów zmarłej, utratę stabilizacji warunków życiowych, brak realnego ich polepszenia w przyszłości, ale także na cierpienie, ból, poczucie osamotnienia, bezradność, brak wsparcia osoby najbliższej, wstrząs psychiczny, które towarzyszą i jeszcze przez długi czas będą towarzyszyły powodom na skutek tragicznej śmierci matki. Zdarzenie to miało spowodować u powodów rozstrój zdrowia, co również miało mieścić się w pojęciu szkody, o jakiej mowa w art. 446 § 3 k.c. W odpowiedzi na pozew pozwana argumentowała, iż niedopuszczalne jest zasądzenie z tego tytułu zadośćuczynienia.

Sąd Rejonowy w Zabrze przeprowadził postępowanie dowodowe, między innymi z przesłuchania świadków i dowodu z opinii biegłego psychologa na okoliczność, czy doszło do pogorszenia sytuacji życiowej powodów, rozstroju zdrowia (wraz z ustaleniem ewentualnego uszczerbku na zdrowiu), jaki jest stopień nasilenia cierpienia i dolegliwości doznanych przez powodów oraz jaki mają one charakter i czy wpływają na codzienne życie. Świadczenie zeznawali o wpływie zdarzenia na psychikę powodów, ich reakcje na wiadomość o nagłej śmierci matki, zmiany w postępowaniu i wpływ na relacje z innymi osobami. W oparciu o te dowody Sąd Rejonowy ustalił, że po śmierci matki sytuacja finansowa powodów uległa pogorszeniu, a nadto, iż śmierć E. P. była dla powodów jako osób najbliższych wielkim szokiem. A. P. zamknęła się w sobie, całą energię poświęciła nauce, zaczęła unikać towarzystwa. M.P. stał się impulsywny, występują u niego zaburzenia zachowania skutkujące gniewem, z którym nie był on w stanie sobie poradzić. Oboje doznali charakterystycznych dla żałoby zaburzeń nastroju, a u A. P. utrzymywały się łagodne zaburzenia depresyjne. Zaburzenia te spowodowały u powodów 5 % uszczerbek na zdrowiu, przy czym nie miały one charakteru trwałego i nieodwracalnego.

Żądanie pozwu Sąd Rejonowy ocenił według dyspozycji art. 446 § 3 k.c., przy czym zaznaczył, że w zakresie odszkodowania wchodzi uczucie osamotnienia, trudności życiowe dziecka pozbawionego troski i opieki matki, osłabienie energii życiowej, doznanie silnego wstrząsu psychicznego. Sąd Rejonowy przy wazieniu wysokości odszkodowania wziął pod uwagę silną więź, jaka łączyła matkę z dziećmi, znaczne cierpienie powodów po jej śmierci, uczucie smutku, tęsknoty i przygnębienia, izolację od ludzi, poczucie bezradności, zmiany w zachowaniu, a w końcu również wysokość uszczerbku na zdrowiu. Wszystkie te skutki niemajątkowe, jakie wywołała śmierć matki powodów stały się elementem przyznanych na podstawie art. 446 § 3 k.c. odszkodowań.

Pozwany ubezpieczyciel zaskarżył wyrok Sądu Rejonowego, jednak jego apelacja została oddalona wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 18 stycznia 2007 r. (sygn. akt III Ca 1124/06). Sąd drugiej instancji nie sporządził uzasadnienia wyroku.

Porównując podstawę sporu obu tych postępowań należało uznać, że jest on tożsamy, choć zastosowana norma prawna uwzględnienia żądań powodów była różna. Związane to jednak było z ewolucją oceny prawnej, na jakiej pokrzywdzony mógł dochodzić zadośćuczynienia za śmierć osoby najbliższej w okresie przed wprowadzeniem art. 446 § 4 k.c.

Ocena prawna podstawy roszczenia o zadośćuczynienie ulegała zmianie w judykaturze. W 1970 roku Sąd Najwyższy jako zasadę prawną uznał brak możliwości uzyskania zadośćuczynienia za krzywdę moralną (wyrok z dnia 26 października 1970 r., sygn. akt III PZP 22/70). W latach 90. przyjęto pogląd, że zadośćuczynienie za spowodowanie śmierci osoby najbliższej może być dochodzone w ramach art. 446 § 3 k.c. obok odszkodowania za straty majątkowe. To w ramach tego poglądu prawnego został wydany wyrok Sądu Rejonowego w poprzednio toczonej sprawie. W późniejszym okresie podstawy prawnej tego samego roszczenia dopatrzono się w normie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. Dopiero od 4 sierpnia 2008 r. obowiązuje art. 446 § 4 k.c., który wprost prawo do żądania zadośćuczynienia wprowadziło. Do roszczeń opartych na zdarzeniach, które miały miejsce przed tą datą proponowano stosowanie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. Wyodrębnienie tej podstawy prawnej żądania zadośćuczynienia spowodowało konieczność ostrego rozgraniczenia norm art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. od art. 446 § 3 k.c.

Mimo ewolucji poglądów w odniesieniu do podstawy prawnej żądania zadośćuczynienia za szkody niemajątkowe powstałe wskutek śmierci osoby najbliższej, to niewątpliwie mowa jest o tym samym roszczeniu. Powodowie domagają się po raz wtóry pokrycia ich krzywdy niemajątkowej, jaką ponieśli na skutek śmierci matki, powołując się na te same okoliczności faktyczne, które były już przedmiotem postępowania sądowego. Jednocześnie powodowie nie powołali się na żadne nowe krzywdy, które ujawniły się po wydaniu wyroku przez Sąd Okręgowy w Gliwicach w sprawie o sygn. akt III Ca 1124/06, a których to krzywd nie dało się przewidzieć wyrokując w poprzedniej sprawie. To prowadziło do wniosku, że zachodzi przeszkoda formalna do wniesienia ponownego pozwu pomiędzy tymi samymi stronami w sprawie, która została już prawomocnie osądzona. A to z kolei uzasadniało jego odrzucenie na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.

Wobec tego w części zaskarżonej przez pozwaną zaskarżony wyrok w pkt 1 i 2 należało uchylić, a pozew w tym zakresie odrzucić w myśl art. 386 § 3 k.p.c.

Zmianie uległy również rozstrzygnięcia o kosztach postępowania zawarte w zaskarżonym wyroku (pkt 3 i 4). W części, w jakiej odrzucono pozew, powodowie zostali uznani za stronę przegrywającą. Zastosować zatem należało zasadę stosunkowego podziału kosztów określoną w art. 100 k.p.c. i uznać, że powodowie przegrali w 60%.

Każdy z powodów poniósł koszty w wysokości 12.617 zł, na co złożyły się wynagrodzenia pełnomocnika procesowego wraz z opłatą skarbową w kwocie 7.217 zł, opłaty od pozwu w wysokości 5.000 zł i zaliczki na opinię biegłego w kwocie 400 zł. Pozwana poniosła koszty w wysokości 15.206,28 zł, na co złożyły się wydatki według spisu kosztów w postaci kosztów dojazdu do Sądu Okręgowego w Gliwicach w wysokości 772,28 zł i wynagrodzenia pełnomocnika wraz z opłatą skarbową w stosunku do każdego z powodów w wysokości 7.217 zł. W takiej wysokości koszty ustalił Sąd Okręgowy. Razem zatem koszty poniesione przez strony wyniosły 40.440,28 zł, z czego w stosunku do każdego z powodów przypada 20.220,14 zł. Pozwana powinna ponieść 40% tych kosztów, czyli kwotę 8.088,05 zł, a faktycznie poniosła w stosunku do każdego z powodów kwoty po 7.603,14 zł (15.206,28 : 2). Oznacza to, że pozwana powinna zwrócić każdemu z powodów kwoty po 484,91 zł. Zmiana pkt 3 wyroku nastąpiła w myśl art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

Zmianie uległo również rozstrzygnięcie o kosztach, które nie zostały uiszczone na rzecz Skarbu Państwa. Również w tym zakresie rozdzielono je stosunkowo na podstawie art. 100 k.p.c. i art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Koszty te wyniosły 797,02 zł, co oznacza, że pozwana powinna pokryć 40% tych kosztów, czyli kwotę 318,80 zł, a powodowie łącznie 60% tych kosztów, czyli każdy z nich po 239,11 zł. Zmiana pkt 4 wyroku nastąpiła w myśl art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., gdyż powodowie przegrali w tej instancji. Powodów obciążono wobec tego kosztami, jakie poniosła pozwana. Wyniosły one 14.100 zł, na co złożyły się wynagrodzenia pełnomocnika pozwanej w stosunku do każdego z powodów po 4.050 zł i opłata od apelacji w wysokości 6.000 zł. Każdy zatem z powodów został zobowiązany do zwrotu pozwanej połowy tej kwoty, czyli 7.050 zł.

SSA Olga Gornowicz-Owczarek SSA Jadwiga Galas SSA Tomasz Pidzik